

Date de réception : 17/07/2024

Zaak C-376/24**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing op grond van artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

28 mei 2024

Verwijzende rechter:

cour d'appel de Bruxelles (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 mei 2024

Verzoekende partij:

MT

Verwerende partij:

Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)

1. Voorwerp en feiten van het geding:

- 1 In de eerste helft van 2016 was Bpost, een naamloze vennootschap van publiek recht, het voorwerp van geruchten rond een mogelijke privatisering, met name ingegeven door wetten die in december 2015 werden aangenomen en statutenwijzigingen die door de buitengewone algemene vergadering van Bpost op 11 mei 2016 werden goedgekeurd.
- 2 Op 27 mei 2016 gaf MT, voorheen minister van Overheidsbedrijven ten tijde van de beursgang van Bpost, in een radio-interview aan dat Bpost op korte termijn haar publieke status zou verliezen en verklaarde: „*de staat zal een deel van zijn aandelen verkopen (...) het is echt een kwestie van uren.*” In informatie die later naar twee kranten werd gestuurd, verwees MT opnieuw naar een plan van de Belgische staat om een deel van diens belang in Bpost af te stoten.
- 3 Dezelfde dag vroeg Bpost aan de Belgische Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna: „FSMA”) om de notering van haar aandeel op de beurs te schorsen.

- 4 Op 28 juli 2016 stelde de FSMA een onderzoek in naar publieke verklaringen van MT over de op handen zijnde verkoop door de Belgische Staat van een deel van zijn belang in de naamloze vennootschap van publiek recht Bpost aan de vennootschap naar Nederlands recht PostNL, in het kader van een toenadering tussen beide ondernemingen, een plan dat op dat moment niet openbaar was en dat kort daarna werd ingetrokken.
- 5 MT werd uitgenodigd om opmerkingen te maken, net als SL, algemeen secretaris van de Sector Post van de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD), die een van de vijf vaste nationale vakbondsafgevaardigden was die ten tijde van de gebeurtenissen in dienst waren bij Bpost en die in die hoedanigheid door de directie op de hoogte was gebracht van het bestaan van een geplande toenadering tussen Bpost en PostNL.
- 6 Na afloop van het onderzoek verwijt de FSMA MT dat hij in de ochtend van vrijdag 27 mei 2016 het volgende heeft medegedeeld:
 - „a) het bestaan van een plan voor de op handen zijnde privatisering van Bpost aan [een] radiojournalist in het programma ‚Matin Première’ dat rechtstreeks werd uitgezonden op de radio-omroep RTBF en dus aan alle luisteraars van dat programma; en
 - b) informatie dat de staat op het punt stond om ongeveer tien procent van Bpost af te stoten in het kader van een toenadering met een andere Europese operator, aan een journalist van de website L’Avenir.net en dus aan alle lezers van het artikel waarin zijn woorden werden overgenomen.”
- 7 Na verschillende voorlopige beslissingen, waartegen MT tevergeefs in beroep is gegaan, heeft de sanctiecommissie van de FSMA uiteindelijk op 11 mei 2023 het volgende beslist:

„[...]”

 - 2) *vast te stellen dat MT artikel 25, §1, 1°, b) van de wet van 2 augustus 2002 niet heeft nageleefd door buiten de uitoefening van zijn werk, beroep of functie om informatie mede te delen waarvan hij wist of had moeten weten dat het voorkennis betrof,*
 - 3) *MT overeenkomstig artikel 72, §3, van de wet van 2 augustus 2002 een geldboete van 12 500 [EUR] op te leggen [...]”*
- 8 MT heeft tegen deze beslissing beroep aangetekend bij de cour d'appel de Bruxelles, section Cour des marchés (Hof van Beroep Brussel, sectie Marktenhof).
- 9 De cour d'appel wijst in wezen de eerste zes middelen van het beroep af en heeft een beslissing aangehouden over een deel van het tweede middel inzake schending van de redelijke termijn. Na onderzoek van het zevende middel schorst

de cour d'appel de procedure en legt deze het Hof van Justitie twee prejudiciële vragen voor.

2. Toepasselijke bepalingen:

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden („EVRM”)

10 Artikel 10 luidt:

„1. Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet staten niet radio- omroep-, bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

2. Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen.”

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

11 Artikel 11 luidt:

„De vrijheid van meningsuiting en van informatie

1. Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.

2. De vrijheid en de pluriformiteit van de media worden geëerbiedigd.”

12 In artikel 52 is bepaald:

„Reikwijdte en uitlegging van de gewaarborgde rechten en beginselen

1. Beperkingen op de uitoefening van de in dit Handvest erkende rechten en vrijheden moeten bij wet worden gesteld en de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden eerbiedigen. Met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kunnen slechts beperkingen worden gesteld, indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van

algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

[...]

3. Voor zover dit Handvest rechten bevat die corresponderen met rechten welke zijn gegarandeerd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zijn de inhoud en reikwijdte ervan dezelfde als die welke er door genoemd verdrag aan worden toegekend. Deze bepaling verhindert niet dat het recht van de Unie een ruimere bescherming biedt.

[...]”

Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 betreffende handel met voorwetenschap en marktmanipulatie (marktmisbruik)

13 Overweging 44 luidt:

„Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en in het bijzonder in artikel 11 hiervan, alsmede in artikel 10 van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens. In dit verband belet niets in deze richtlijn de lidstaten om hun constitutionele regels inzake de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in de media toe te passen.”

14 Artikel 1 bepaalt:

„Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1) ‚**voorwetenschap**’: niet openbaar gemaakte **informatie die concreet is** en die rechtstreeks of middellijk betrekking heeft op een of meer emittenten van financiële instrumenten of op een of meer financiële instrumenten **en die, indien zij openbaar zou worden gemaakt, een aanzienlijke invloed zou kunnen hebben op de koers van deze financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten.**”¹.

¹ Richtlijn 2003/124 tot uitvoering van richtlijn 2003/6/EG bepaalt: „Artikel 1

Voorwetenschap

1. Voor de toepassing van artikel 1, punt 1, van richtlijn 2003/6/EG wordt **informatie** geacht ‚**concreet**’ te zijn indien zij betrekking heeft op een situatie die bestaat of waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij zal ontstaan, dan wel op een gebeurtenis die heeft plaatsgevonden of waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij zal plaatsvinden, en indien de informatie specifiek genoeg is om er een conclusie uit te trekken omtrent de mogelijke invloed van bovenbedoelde situatie of gebeurtenis op de koers van financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten.

15 Artikel 3 luidt:

„De lidstaten verbieden iedere persoon [op wie] de verbodsbepaling van artikel 2 van toepassing is:

- a) voorwetenschap aan een derde mede te delen, tenzij dit gebeurt in het kader van de normale uitoefening van [zijn] werk, beroep of functie;
- b) op grond van voorwetenschap een derde aan te bevelen of ertoe aan te zetten om financiële instrumenten waarop die voorwetenschap betrekking heeft, te verkrijgen of te vervreemden, of door een andere persoon te doen verkrijgen of vervreemden.”

Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie

16 In overweging 77 staat te lezen:

„Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen die zijn erkend in het Handvest [...] in acht. Derhalve dient deze verordening te worden uitgelegd en toegepast overeenkomstig deze rechten en beginselen. Er moet in het bijzonder aandacht worden geschonken aan de in deze verordening vermelde persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, en aan de regels of codes van het journalistieke beroep, aangezien zij worden gewaarborgd in de Unie en in de lidstaten, en erkend worden in artikel 11 van het Handvest van de grondrechten en in andere bepalingen ter zake.”

17 Artikel 7 („Voorwetenschap”) neemt in wezen de definities van de richtlijnen 2003/6 en 2003/124 over.

18 In artikel 8 („Handel met voorwetenschap”) is bepaald:

„1. [...]

4. Dit artikel is van toepassing op iedere persoon die over voorwetenschap beschikt omdat deze persoon:

[...]

2. Voor de toepassing van artikel 1, punt 1, van richtlijn 2003/6/EG wordt verstaan onder **„informatie die, indien zij openbaar zou worden gemaakt, een aanzienlijke invloed zou kunnen hebben op de koers van financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten”**, informatie waarvan een redelijk handelende belegger waarschijnlijk gebruik zal maken om er zijn beleggingsbeslissingen ten dele op te baseren.”

Dit artikel is tevens van toepassing op iedere persoon die in het bezit is van voorwetenschap onder andere omstandigheden dan de in de eerste alinea genoemde omstandigheden en weet of zou moeten weten dat het voorwetenschap betreft.”

19 Artikel 10 luidt:

„Wederrechtelijke mededeling van voorwetenschap

1. Voor de toepassing van deze verordening is sprake van wederrechtelijke mededeling van voorwetenschap als een persoon die over voorwetenschap beschikt deze voorwetenschap bekendmaakt aan enige andere persoon, tenzij de bekendmaking plaatsvindt uit hoofde van de normale uitoefening van werk, beroep of functie.

Dit lid is van toepassing op iedere natuurlijke of rechtspersoon in de in artikel 8, lid 4, bedoelde situaties of omstandigheden.

[...]”

20 Artikel 21 bepaalt:

„Openbaarmaking of verspreiding van informatie in de media

Voor de toepassing van artikel 10 [...] wanneer informatie openbaar wordt gemaakt of wordt verspreid en wanneer aanbevelingen worden verstrekt of verspreid ten behoeve van journalistieke doeleinden of andere uitdrukkingvormen in de media, wordt deze openbaarmaking of verspreiding van informatie beoordeeld met inachtneming van de bepalingen inzake de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, en de journalistieke gedragscodes, tenzij:

a) de betrokkenen of personen die nauw met hen verbonden zijn, rechtstreeks of onrechtstreeks een voordeel of winst behalen uit de openbaarmaking of de verspreiding van de betreffende informatie, of

b) de openbaarmaking of de verspreiding wordt verricht met de bedoeling de markt te misleiden op het gebied van het aanbod van, de vraag naar of de koers van financiële instrumenten.”

Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

21 Artikel 2 definieert met name het begrip „voorwetenschap” in bewoordingen die identiek zijn aan die van de richtlijnen 2003/6 en 2003/124 en dus van verordening nr. 596/2014.

22 Artikel 25 luidt:

„§ 1 II: Het is aan eenieder verboden:

1° die over informatie beschikt waarvan hij weet of zou moeten weten dat het voorkennis betreft:

[...]

b) deze voorkennis aan iemand anders mede te delen, tenzij dit gebeurt binnen het kader van de normale uitoefening van zijn werk, beroep of functie;”

3. Argumenten van partijen:

A. *MT*

- 23 In zijn zevende middel voert MT aan dat er geen sprake is van schending van artikel 25 van de wet van 2 augustus 2002.
- 24 Om te beginnen zijn de bestanddelen van een schending van artikel 25 van de wet van 2 augustus 2002 in zijn geval niet aangetoond.
- 25 Ten eerste was de informatie die hij heeft gegeven geen voorwetenschap aangezien deze niet concreet was (want deze was toekomstig en niet specifiek genoeg om een redelijk handelende belegger te beïnvloeden). Ook had deze informatie geen aanzienlijke invloed kunnen hebben op de aandelenkoers van Bpost en was de informatie openbaar.
- 26 Ten tweede houdt MT vol dat hij niet de status van primair ingewijde had, aangezien hij de informatie niet had ontvangen omdat hij dicht bij Bpost stond. Bovendien stelt hij vast dat de FSMA niet het bewijs levert dat hij secundair ingewijde zou zijn, dat wil zeggen dat hij de informatie zou hebben ingewonnen bij een dergelijke primair ingewijde.
- 27 Daarnaast wijst MT erop dat het in de wet geformuleerde verbod betrekking heeft op mededeling „aan iemand anders”, tenzij dit gebeurt in het kader van de normale „uitoefening van [...] werk, beroep of functie”.
- 28 MT voert om te beginnen aan dat hij de vermeende voorwetenschap niet aan „iemand anders”, maar op een algemene en ongedifferentieerde manier aan het publiek had medegedeeld en dat, a fortiori, de aldus medegedeelde informatie niet bedoeld was om beleggers te misleiden.
- 29 MT benadrukt vervolgens dat het verbod op het mededelen van voorwetenschap niet van toepassing is op een persoon die handelt in het kader van zijn functie, wat hier bij hem het geval was.

- 30 Verder beroept MT zich, voor het geval hij voorwetenschap bekend zou hebben gemaakt, allereerst op de uitzondering die is vastgelegd in artikel 21 van verordening nr. 596/2014 om de vrijheid van meningsuiting te waarborgen.
- 31 Aangezien de bekendmaking of de verspreiding van informatie „in de media” niet is gedefinieerd, moet die uitdrukking worden uitgelegd volgens de gebruikelijke betekenis ervan. De bepaling is dus niet beperkt tot de openbaarmaking van informatie door journalisten. Het is het medium dat van belang is en niet de persoon achter de openbaarmaking. Artikel 21 bevat minder strenge bepalingen dan die in richtlijn 2003/6, zodat artikel 21 in dit geval met terugwerkende kracht van toepassing moet worden verklaard.
- 32 MT stelt dat hij zijn openbare interventies in de media heeft gedaan in zijn hoedanigheid van voormalig minister van Overheidsbedrijven, lid van het kabinet van de socialistische partij en lid van het nationaal bureau van die partij. Hij verklaart hier geen enkel voordeel uit te hebben behaald, integendeel zelfs, en dat het niet zijn bedoeling was de markt te misleiden. Bovendien waren zijn interventies noodzakelijk voor de uitoefening van zijn politieke functies en activiteiten. In elk geval moet de balans hier doorslaan in het voordeel van zijn vrijheid van meningsuiting, aangezien het door hem aangekaarte onderwerp een kwestie van groot algemeen belang is en de negatieve gevolgen van zijn interventies slechts hypothetisch zijn en niet in de praktijk zijn aangetoond.
- 33 Vervolgens wijst MT er, meer fundamenteel, op dat artikel 25 van de wet van 2 augustus 2022 de door artikel 10 EVRM beschermde vrijheid van meningsuiting inperkt. Het wettelijke verbod moet strikt worden geïnterpreteerd. Dit is des te meer het geval als het gaat om het beperken van politieke meningsuiting. Ook moet rekening worden gehouden met de vrijheid van vereniging die wordt beschermd door artikel 11 EVRM.
- 34 Het is ondenkbaar dat informatie die door een vakbondsleider aan een vooraanstaand politicus werd meegedeeld en vervolgens door die politicus is bekendgemaakt om een openbaar debat over een belangrijke kwestie (de privatisering van Bpost) aan te wakkeren, de basis zou kunnen vormen van een administratieve procedure tot bestraffing van vermeende handel met voorwetenschap.
- 35 MT beroept zich ook op de bescherming van klokkenluiders, die met name is vastgelegd in het arrest van het EHRM van 14 februari 2023 (Halet tegen Luxemburg, verzoekschrift 21884/18, ECLI:CE:ECHR:2023:0214JUD002188418).
- 36 Hij voert aan dat zijn interviews op de radio en in de pers deel uitmaakten van zijn functies als voormalig minister van Overheidsbedrijven en als lid van het nationaal bureau van de socialistische partij, die in de oppositie zat en waarvoor hij een bijzondere rol speelde in de geest van een „schaduwkabinet” (waarin leden

van de oppositie de dossiers van de verschillende ministers van de meerderheid volgen).

B FSMA

- 37 De FSMA voert aan dat artikel 21 van verordening nr. 596/2014 niet van toepassing is op MT. Alleen journalisten vallen onder de drie soorten regels van artikel 21.
- 38 Zelfs indien artikel 21 niet uitsluitend van toepassing zou zijn op beroepsjournalisten, blijft het een feit dat artikel 21 enkel van toepassing kan zijn op bekendmakingen „voor journalistieke doeleinden” en dus slechts betrekking kan hebben op personen die, hoewel zij het beroep van journalist niet uitoefenen, kunnen aantonen dat zij gelijkwaardig werk, een gelijkwaardig beroep of een gelijkwaardige functie uitoefenen. De uitlegging van het Hof van Justitie in zijn arrest van 15 maart 2022, *Autorité des marchés financiers* (C-302/20, EU:C:2022:190) vormt geen rechtvaardigingsgrond om het begrip „journalistieke doeleinden” uit te breiden tot toespraken of verklaringen van personen die hun hoedanigheid van politicus inroepen en die handelen voor „politieke doeleinden”, zelfs als zij dit op oneigenlijke wijze doen.
- 39 De bekendmaking van het plan dat Bpost aan het voorbereiden was, was noch noodzakelijk noch evenredig om „politieke” oppositie te voeren tegen een „beleid” van de regering om overheidsbedrijven te privatiseren.
- 40 Het stond MT vrij om zijn boodschap van „politieke” oppositie tegen de privatisering van een Belgisch overheidsbedrijf over te brengen op een andere manier dan door het bekendmaken van voorwetenschap, die als dusdanig beschermd is als een kwestie van openbare orde onder de Europese en Belgische wetgeving. Het feit dat informatie „van groot algemeen belang” is, rechtvaardigt op zichzelf niet dat deze onder alle omstandigheden, onveranderlijk en onvoorwaardelijk, bekend wordt gemaakt zonder rekening te houden met het (wettelijk) geheime of vertrouwelijke karakter ervan. De intentie van MT was niet zozeer om het publiek te informeren over het plan van Bpost als wel om te proberen dat plan te torpederen, meer bepaald door een staking binnen Bpost uit te lokken.
- 41 De FSMA betwist de ruime uitlegging van de uitzondering waarin is voorzien bij artikel 25 van de wet van 2 augustus 2002 met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting. Zij stelt dat eventuele deelname aan een „schaduwkabinet” van een politieke partij geen functie is in de zin van artikel 25 van de wet van 2 augustus 2002.
- 42 De gestelde functie moet betrekking hebben op een activiteit die, door het doel en de aard ervan, het bezit van voorwetenschap met zich mee kan brengen, en de „normale” uitoefening van de functie in kwestie moet de bekendmaking van de aldus verkregen informatie aan derden met zich mee kunnen brengen. Met andere

woorden, het mededelen van voorwetenschap aan een of meer derden kan alleen deel uitmaken van de „normale” uitoefening van een functie als de functie in kwestie van dien aard is dat de persoon die de functie uitoefent, daardoor normaliter in de positie komt te verkeren dat hij mogelijk voorwetenschap heeft over een emittent van financiële instrumenten of over dergelijke instrumenten.

- 43 Zelfs in de veronderstelling dat MT heeft gehandeld uit hoofde van een politieke missie of rol (als leider van een politieke partij of voormalig minister), rechtvaardigt deze missie of rol niet dat hij normaal gesproken in het bezit was van voorwetenschap met betrekking tot een overheidsbedrijf, laat staan dat hij gerechtigd was om deze informatie bekend te maken in het kader van bovengenoemde uitzondering. Een persoon kan alleen voorwetenschap aan een derde mededelen onder de dekmantel van de functionele uitzondering van artikel 25 van de wet van 2 augustus 2002 indien er „een nauwe band bestaat tussen de mededeling en de uitoefening van zijn werk, beroep of functie”, onder de dekmantel waarvan deze mededeling wordt gedaan (arrest van 22 november 2005, Grøngaard en Bang (C-384/02, EU:C:2005:708).
- 44 De FSMA betwist ook de bescherming van de vrijheid van meningsuiting van MT, aangezien bekendmaking van de voorwetenschap dat Bpost weldra geen overheidsbedrijf meer zou zijn geen „mening” is. Bovendien is het recht op vrijheid van meningsuiting niet onbeperkt.
- 45 MT kan geen aanspraak maken op de status van klokkenluider omdat dit een arbeidsrelatie veronderstelt met het bedrijf waarover onthullingen worden gedaan. Bovendien heeft het aanvechten van een beleid van privatisering van overheidsbedrijven niets te maken met het „luiden van de klokken” met betrekking tot een praktijk die verwerpelijk is omdat deze illegaal of ongeoorloofd dan wel verwerpelijk in naam van de goede zeden is.

4. Beoordeling door de cour d'appel:

Voorwetenschap

- 46 De cour d'appel wijst er allereerst op dat voorwetenschap volgens de wettelijke definitie slechts als dusdanig kan worden aangemerkt wanneer aan de volgende vier voorwaarden is voldoen:
- 1) de informatie heeft betrekking op een of meer emittenten van financiële instrumenten;
 - 2) de informatie is concreet;
 - 3) de informatie is niet openbaar;
 - 4) de informatie zou een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de koers van de betrokken financiële instrumenten.

- 47 De cour d'appel oordeelde dat in dit geval inderdaad aan deze vier voorwaarden was voldaan.
- 48 De cour d'appel is nader ingegaan op de tweede voorwaarde („concreet”), die vereist dat de informatie betrekking heeft op een situatie die bestaat of waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij zal ontstaan, dan wel op een gebeurtenis die heeft plaatsgevonden of waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij zal plaatsvinden (materialiteitscriterium) en dat uit die informatie een conclusie kan worden getrokken omtrent de mogelijke invloed van bovenbedoelde situatie of gebeurtenis op de koers van de betrokken financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten (specificiteitscriterium).
- 49 In dit geval heeft de inbreuk waarvan MT wordt beschuldigd betrekking op „het bestaan van een plan voor de op handen zijnde privatisering van Bpost waarbij de Belgische staat ongeveer tien procent van zijn belang in Bpost zou afstoten”.
- 50 Daarom moet worden bepaald of het plan in kwestie op de dag van de feiten een gebeurtenis vormde „*waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij zal plaatsvinden.*”
- 51 In zijn arrest van 28 juni 2012, *Geltl* (C-19/11, EU:C:2012:397) heeft het Hof van Justitie aangegeven dat „door de formulering ‚waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen’ te gebruiken, artikel 1, lid 1, van richtlijn 2003/124 [...] betrekking [heeft] op toekomstige situaties en gebeurtenissen waarvan het op basis van een globale beoordeling van de reeds beschikbare gegevens reëel is te veronderstellen dat zij zullen ontstaan of plaatsvinden.” Het Hof van Justitie voegt hier daarentegen aan toe dat „informatie over situaties en gebeurtenissen waarvan het onwaarschijnlijk is dat zij zullen plaatsvinden, echter niet als concreet [kan] worden beschouwd” (arrest van 28 juni 2012, *Geltl*, C-19/11, EU:C:2012:397, punten 46 en 48). De cour d'appel leidt hieruit af dat de vereiste graad van waarschijnlijkheid van verwezenlijking niet zo hoog is.
- 52 In de onderhavige zaak was er naar het oordeel van de cour d'appel op 27 mei 2016 een reëel vooruitzicht dat de geplande toenadering met PostNL op korte termijn tot stand zou komen (aangezien volgens het tijdschema van de onderhandelaars een persbericht over de transactie gepland was voor 6 juni 2016) en aangezien als gevolg van deze transactie het belang van de Belgische staat in Bpost aanzienlijk zou afnemen en Bpost haar publieke status zou verliezen, ook al konden de onderhandelingen nog altijd mislukken.
- 53 Hoewel de onderhandelingen tussen Bpost en PostNL nog niet waren afgerond en er nog over een aantal zaken moest worden onderhandeld, was er immers een reëel vooruitzicht dat dit plan in de komende dagen tot een goed einde zou worden gebracht.
- 54 Bovendien is de cour d'appel – zelfs als het niet waarschijnlijk was dat de transactie „*in de komende uren*” zou plaatsvinden, zoals MT aangaf met

betrekking tot de „verkoop” van de aandelen door de Belgische staat, en zelfs als het plan geen verkoop of overdracht door de Belgische staat van een deel van zijn belang inhield, maar een verwatering als gevolg van een complexere fusietransactie – van oordeel dat MT verwees naar het feit dat Bpost op het punt stond haar statuut van overheidsbedrijf te verliezen doordat het belang van de Belgische staat zou afnemen, wat dus een reëel vooruitzicht was, zodat de verspreide informatie wel degelijk het concrete karakter had dat vereist is om te kunnen spreken van voorwetenschap.

- 55 Met betrekking tot het specificiteitscriterium heeft het Hof van Justitie verduidelijkt dat „het [...] volstaat dat de informatie concreet of specifiek genoeg is om een grondslag te vormen voor de beoordeling of de situatie of gebeurtenis die er het voorwerp van is, van invloed kan zijn op de koers van de financiële instrumenten waarop zij betrekking heeft. Dientengevolge is op grond van deze bepaling enkel vage of algemene informatie waaruit geen conclusies kunnen worden getrokken omtrent de mogelijke invloed ervan op de koers van de betrokken financiële instrumenten, uitgesloten van het begrip „voorwetenschap” (arrest van 11 maart 2015, Lafonta, C-628/13, EU:C:2015:162, punt 31).
- 56 In casu was de informatie over het op handen zijnde verlies van de status van overheidsbedrijf van Bpost (en de afname van het belang van de Belgische staat) van dien aard; het was geen vage en algemene informatie waaruit geen conclusies konden worden getrokken omtrent de mogelijke invloed ervan op de koers van de aandelen van Bpost; integendeel, die informatie zou waarschijnlijk invloed hebben op die koers.
- 57 De cour d'appel besloot daarom dat de verklaring die MT op 27 mei 2016 deed wel degelijk voorwetenschap vormde.

Hoedanigheid van ingewijde

- 58 De wet verbiedt een persoon om voorwetenschap aan een andere persoon mede te delen op de enkele voorwaarde dat de persoon weet of zou moeten weten dat het voorwetenschap betreft.
- 59 Het is de taak van de FSMA, die MT ervan beschuldigt voorwetenschap te hebben medegedeeld, om niet alleen aan te tonen dat MT daadwerkelijk over voorwetenschap beschikte, maar ook dat hij wist of had moeten weten dat het om voorwetenschap ging.
- 60 Om deze feitelijke of toegeschreven kennis aan te tonen, wordt in de bestreden beslissing met name verwezen naar de hoedanigheid van MT als voormalig minister van Overheidsbedrijven, in het bijzonder ten tijde van de beursgang van Bpost. Er wordt ook verwezen naar het feit dat hij aankondigde een „primeur” over Bpost te onthullen.

- 61 De cour d'appel vond die motivering voldoende en oordeelde dat MT wel degelijk de hoedanigheid van ingewijde had.

Wat betreft de gronden voor uitzondering of afwijking van het verbod

- 62 De EU-wetgeving, die door de hier aan de orde zijnde Belgische bepaling wordt omgezet, streeft de doelstelling na om „marktintegriteit” te waarborgen, die als een voorwaarde wordt beschouwd voor economische groei, „*een goede werking van de effectenmarkten en vertrouwen van het publiek in de markten*” (overweging 2 van richtlijn 2003/6).
- 63 In deze context lijkt het verbod om voorwetenschap mede te delen op het eerste gezicht hoofdzakelijk bedoeld om de gelijkheid van informatie onder het publiek te verzekeren, alsook om het risico te voorkomen dat deze voorwetenschap wordt gebruikt voor een overname of verkoop.
- 64 Zowel richtlijn 2003/6 (zie met name overweging 44) als verordening nr. 596/2014 (zie met name overweging 77) geven aan dat zij de fundamentele rechten respecteren, waaronder in de eerste plaats de vrijheid van meningsuiting die is verankerd in artikel 10 van het EVRM en artikel 11 van het Handvest.
- 65 Artikel 21 van verordening nr. 596/2014 tracht een evenwicht te vinden tussen de doelstelling van de financiële regelgeving om het mededelen van voorwetenschap te verbieden en het recht op vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.
- 66 Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat „het antwoord op de vraag of artikel 21 van verordening nr. 596/2014 op het betreffende gebied minder streng is dan de bepalingen van richtlijn 2003/6, zodat het daadwerkelijk van toepassing is op het hoofdgeding af[hangt] van het antwoord op de vraag hoe dat artikel moet worden uitgelegd” (arrest van 15 maart 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punt 59).
- 67 Wat betreft de inhoud die moet worden gegeven aan artikel 21 van verordening nr. 596/2014, oordeelde het Hof van Justitie in hetzelfde arrest dat „teneinde rekening te houden met het belang dat in elke democratische samenleving aan die fundamentele vrijheden toekomt, [...] de daarmee samenhangende begrippen, waaronder het begrip „journalistieke doeleinden”, ruim [dienen] te worden uitgelegd (arrest van 15 maart 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punt 66).
- 68 Bovendien vormt artikel 21 van verordening nr. 596/2014 geen autonome grondslag, maar moet het worden gelezen in samenhang met artikel 10 van verordening nr. 596/2014, dat „*een nauw verband*” veronderstelt „*tussen de mededeling van voorwetenschap en de uitoefening van werk, beroep of functie om die mededeling te rechtvaardigen*” (arrest van 15 maart 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punt 78).

- 69 Zowel richtlijn 2003/6 (in artikel 3) als verordening 596/2014 (in artikel 10) bepalen dat het mededelen van voorwetenschap niet verboden is indien dit gebeurt „in het kader van de normale uitoefening [door de persoon] van [zijn] werk, beroep of functie”.
- 70 Het wordt niet betwist dat MT in dit geval geen enkel voordeel of winst heeft behaald uit de bekendmaking die hem ten laste wordt gelegd, noch dat hij dit heeft gedaan met de bedoeling de markt te misleiden.
- 71 De vraag rijst of artikel 21 van verordening nr. 596/2014 op hem van toepassing zou kunnen zijn, als gunstigere wettelijke bepaling en voor zover hij beweert te hebben gehandeld in zijn hoedanigheid van voormalig minister en politicus van een oppositiepartij en met de bedoeling het publiek te waarschuwen voor een plan om een vooraanstaand overheidsbedrijf te privatiseren, of, meer in het algemeen, of hij zich kan beroepen op de uitzondering betreffende een bekendmaking in het kader van zijn functie, waarbij telkens in aanmerking wordt genomen dat de mededeling die hem ten laste wordt gelegd een bekendmaking in de media is, die hij beweert te hebben gedaan om een politiek debat aan te wakkeren.
- 72 Om deze vragen te kunnen beantwoorden, moet worden beslist over kwesties betreffende de uitlegging van richtlijn 2003/6 en verordening nr. 596/2014.
- 73 Bij een beoordeling *prima facie* merkt de cour d'appel op dat het verbod om voorwetenschap mede te delen een beperking vormt van de vrijheid van meningsuiting van MT, die wordt gewaarborgd door artikel 10 EVRM en artikel 11 van het Handvest. Hoewel deze bepalingen erin voorzien dat beperkingen van de vrijheid van meningsuiting bij wet kunnen worden vastgesteld, moet toch, overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel, worden nagegaan of dergelijke beperkingen noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang (artikel 52 van het Handvest), dan wel of het gaat om maatregelen die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de bescherming van de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen (artikel 10, lid 2, EVRM).
- 74 Met betrekking tot de evenredigheidstoets en het doel dat wordt nagestreefd met het verbod om voorwetenschap mee te delen dat MT met zijn publieke verklaring zou hebben geschonden, merkt de cour d'appel, eveneens *prima facie*, op dat er wellicht reden is om aan te nemen dat het doel van dit verbod niet zozeer is om de marktintegriteit te beschermen als wel om de belangen van de betrokken emittent (hier Bpost) te beschermen, die in overeenstemming met wat haar was toegestaan krachtens de geldende financiële regelgeving, de markten pas later wou informeren om zo ongestoord met haar partner over het plan te kunnen onderhandelen.
- 75 De cour d'appel legt daarom de volgende prejudiciële vragen voor.

5. Prejudiciële vragen:

76 Alvorens recht te spreken, stelt de cour d'appel het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vragen:

1) Moet artikel 3 van richtlijn 2003/6, gelezen in het licht van de artikelen 11 en 52 van het Handvest van de grondrechten, artikel 10 EVRM en het gelijkheidsbeginsel, voor zover het betrekking heeft op het verbod om „voorwetenschap aan een derde mede te delen, tenzij dit gebeurt in het kader van de normale uitoefening van [zijn] werk, beroep of functie” aldus worden uitgelegd dat het verboden is dat voorwetenschap in de media (radio en websites van gedrukte media) wordt megedeeld door een persoon die politicus, voormalig minister en lid van een oppositiepartij is, die in die hoedanigheid in de media verschijnt, en die met de verspreiding van die voorwetenschap een openbaar debat over een kwestie van algemeen belang wil uitlokken, teneinde kritiek te leveren op een privatiseringsplan, maar wiens positie normaliter niet gepaard gaat met dergelijke verspreiding van voorwetenschap in de media?

2) Moet artikel 21 van verordening nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik, gelezen in het licht van dezelfde beginselen als in de vorige vraag, aldus worden uitgelegd dat de werkingssfeer ervan beperkt is tot de openbaarmaking of verspreiding van voorwetenschap door journalisten, of is het ook van toepassing op de openbaarmaking of verspreiding van voorwetenschap in de media door een persoon, zoals een politicus die voormalig minister en lid van een oppositiepartij is, die met de verspreiding van die voorwetenschap een openbaar debat over een kwestie van algemeen belang wil uitlokken teneinde kritiek te leveren op een privatiseringsplan?